

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет аудіовізуального мистецтва



ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії ХДАК

Василь ШЕЙКО

(підпис)

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ
З ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА І ЛІТЕРАТУРА»
для здобуття ступеня **бакалавра** для вступників
на основі повної загальної середньої освіти
(спеціальні умови участі в конкурсному відборі на здобуття вищої освіти)

Розглянуто і затверджено
на засіданні Ради факультету
аудіовізуального мистецтва
Протокол № 7
від 15 лютого 2021 року

Харків – 2021

Програму співбесіди з української мови і літератури розроблено з урахуванням чинних програм з української мови для 5-9 класів та програм для профільного навчання учнів 10-11 класів, програми для проведення зовнішнього незалежного оцінювання з української мови та літератури на 2021 рік, затверджених Міністерством освіти і науки України, з урахуванням вимог програми вступних випробувань до закладів вищої освіти.

Матеріал програми іспиту розподілено за такими розділами: «Фонетика», «Лексикологія», «Фразеологія», «Лексикографія», «Морфологія», «Морфеміка і словотвір», «Синтаксис», «Пунктуація», «Орфографія», «Стилістика», «Теорія літератури», «Усна народна творчість», «Історія української літератури початку ХІХ століття», «Історія української літератури другої половини ХІХ століття», «Історія української літератури кінця ХІХ – початку ХХ століття», «Історія української літератури ХХ століття», «Сучасна українська література».

Метою співбесіди з української мови і літератури є: виявлення та оцінка рівня навчальних досягнень учасників; оцінка ступеня підготовленості учасників до подальшого навчання у закладі вищої освіти. Завданням співбесіди з української мови та літератури є виявлення та оцінка в учасників: рівня філологічного мислення; здатності застосовувати набуті знання та вміння у повсякденному житті, при аналізі мовних та літературних явищ; здатності спиратися на основні засади культури мови; сформованості комплексного філологічного уявлення про основні процеси функціонування мови і літератури; здатності реалізовувати філологічні компетенції у майбутній трудовій діяльності, виявлення рівня сформованості філологічної культури.

Форма співбесіди: усна. Для співбесіди пропонуються 4 питання (2 з української мови та 2 з української літератури) із затвердженого рекомендованого переліку.

Під час співбесіди з української мови та літератури абітурієнти повинні виявити:
знання:

- змісту мовних / літературних понять і термінів;
- мовних / літературних явищ, закономірностей;
- правил орфографії та пунктуації;
- лінгвістики тексту;
- значення мовних одиниць та особливостей їх функціонування;
- основних стильових тенденцій;
- літературних напрямів, течій, угруповань, їх представників;
- основних теоретико-літературних понять – жанрів, художніх засобів.

уміння:

- розпізнавати мовні явища й закономірності;
- аналізувати, групувати, класифікувати, систематизувати мовні/ літературні явища;
- визначати істотні ознаки мовних явищ;
- розуміти значення й особливості функціонування мовних одиниць;
- створювати власні висловлення з певною комунікативною метою;
- аргументовано відстоювати власну думку;
- аналізувати літературний твір чи його уривок;
- виділяти в літературних творах художні засоби;
- визначати тему, мету, композицію художнього твору;
- аналізувати сюжет і його елементи;
- розпізнавати системи віршування, віршові розміри.

Українська мова: перелік питань

1. Фонетика як розділ мовознавчої науки про звуковий склад мови. Голосні й приголосні звуки. Приголосні тверді і м'які, дзвінкі й глухі.
2. Співвідношення звуків і букв. Звукове значення букв я, ю, є, ї, щ.
3. Склад. Наголос.
4. Уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних.
5. Багатозначні і однозначні слова. Пряме і переносне значення слів.
6. Омоніми. Синоніми. Антоніми.
7. Діалектна, професійна, розмовна лексика.
8. Лексика української мови з погляду активного й пасивного вживання.
9. Застарілі слова. Неологізми.
10. Стейкі словосполучення.
11. Будова слова. Основа слова й закінчення. Значущі частини слова: корінь, префікс, суфікс, закінчення.
12. Словотвір. Твірні основи при словотворенні.
13. Основні способи словотворення в українській мові: префіксальний, префіксально-суфіксальний, суфіксальний, безсуфіксальний, складання слів або основ, перехід з однієї частини мови в іншу.
14. Основні способи творення іменників, прикметників, дієслів, прислівників.
15. Складні слова. Способи їх творення.
16. Іменник, його значення, морфологічні ознаки та синтаксична роль.
17. Відміни іменників: перша, друга, третя, четверта. Поділ іменників першої та другої відмін на групи.
18. Невідмінювані іменники в українській мові.
19. Прикметник, його значення, морфологічні ознаки та синтаксична роль.
20. Прикметники якісні, відносні і присвійні. Ступені порівняння прикметників.
21. Числівник, його значення, морфологічні ознаки та синтаксична роль, розряди числівників за значенням.
22. Типи відмінювання кількісних числівників.
23. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання.
24. Особливості правопису числівників.
25. Займенник, його значення, морфологічні ознаки та синтаксична роль, розряди займенників за значенням.
26. Творення й правопис неозначених і заперечних займенників.
27. Дієслово як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль.
28. Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на –но. –то). Безособові дієслова.
29. Дієприкметник, його значення, морфологічні ознаки та синтаксична роль.
30. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Відмінювання дієприкметників.
31. Дієприслівник, його значення, морфологічні ознаки та синтаксична роль.
32. Дієприслівниковий зворот.
33. Прислівник, його значення, морфологічні ознаки та синтаксична роль.
34. Написання прислівників.
35. Прийменник як службова частина мови. Правопис прийменників.
36. Сполучник як службова частина мови. Прості і складні сполучники. Правопис сполучників.
37. Частка як службова частина мови. Формотворчі, заперечні та модальні частки. Правопис часток.

38. Вигук як частина мови. Правопис вигуків.
39. Словосполучення, його характеристика.
40. Просте речення, його характеристика.
41. Члени речення і способи їх вираження.
42. Однорідні члени речення. Узагальнюючі слова при однорідних членах речення.
43. Звертання, вставні слова і вставні речення; розділові знаки при них.
44. Складне речення. Типи складних речень.
45. Складносурядні речення, розділові знаки в них.
46. Складнопідрядні речення з кількома підрядними.
47. Безсполучникові складні речення, розділові знаки в них.
48. Складні речення з різними видами зв'язку: сполучниковим і безсполучниковим.
49. Пряма і непряма мова. Розділові знаки при прямій мові.
50. Стили мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний, конфесійний), їх основні ознаки, функції.
51. Відображення вимови голосних (наголошених і ненаголошених) через фонетичну транскрипцію. Відображення вимови приголосних звуків.
52. Правила вживання м'якого знака.
53. Правила вживання апострофа.
54. Написання складних слів разом і через дефіс. Українська література

Українська література: перелік питань

1. Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових та родинно-побутових пісень.
2. Тематика, образи, зміст народних дум і балад.
3. Пісні Марусі Чурай.
4. «Слово о полку Ігоревім» – найвидатніша пам'ятка давньої української літератури.
5. «Повість минулих літ» як перший літопис.
6. Григорій Сковорода – видатний український письменник і філософ («Всякому місту – звичай і права», «Бджола і шершень», афоризми).
7. Особливості жанру «Енеїди» Івана Котляревського. «Енеїда» як енциклопедія українського життя кінця 18 – поч. 19 століття.
8. «Наталка Полтавка» Івана Котляревського – перший драматичний твір нової української літератури. Сюжет. Образи.
9. Поєднання сентименталізму з елементами реалізму в повісті Григорія Квітки-Основ'яненка «Маруся».
10. Жанр, характеристика образів поеми Тараса Шевченка «Катерина».
11. Історична основа, сюжет і композиція поеми «Гайдамаки» Тараса Шевченка.
12. Викриття самодержавно-кріпосницького гноблення в поемі «Сон (У всякого своя доля...)» Тараса Шевченка, її композиція.
13. Сатира на царизм, засоби сатиричного зображення царя Миколи I, вельмож, чиновників у поемі «Сон (У всякого своя доля...)» Тараса Шевченка.
14. Ідейний пафос поезій «Думи, мої думи», «До Основ'яненка» Тараса Шевченка, їх образи.
15. Ідейна спрямованість «Заповіту», «Мені однаково» Тараса Шевченка.
16. Ідея, образний світ, пафос поеми «І мертвим, і живим» Тараса Шевченка.
17. Історична основа, джерела, сюжет роману «Чорна рада» Пантелеймона Куліша.
18. «Кайдашева сім'я» Івана Нечуя-Левицького – зразок реалістичної соціально-побутової повісті.

19. Проблематика та своєрідність композиції роману «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного.
20. Порівняльна характеристика Чіпки та Грицька в романі «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» Панаса Мирного.
21. Жанрова своєрідність твору «Мартин Боруля» І. Карпенка-Карого.
22. Громадянський пафос поезії «Гімн» Івана Франка, його художні особливості.
23. Художня майстерність вірша «Чого являється мені у сні» Івана Франка.
24. Ідейний зміст поеми «Мойсей» Івана Франка, значення прологу до поеми.
25. Образ Мойсея в поемі «Мойсей» Івана Франка.
26. Багатство духовного світу героя, його тонке відчуття природи, слова в «Intermezzo» Михайла Коцюбинського.
27. «Intermezzo» як вираження імпресіоністичного стилю Михайла Коцюбинського.
28. Фольклорна основа повісті М. Коцюбинського «Тіні забутих предків».
29. Проблематика, образи повісті «Земля» Ольги Кобилянської.
30. Ідейний пафос поезії «Contra spem spero» Лесі Українки.
31. Система образів «Лісової пісні» Лесі Українки.
32. Олександр Олесь. Аналіз поезій (О слово рідне...!, «Чари ночі»).
33. Возвеличення краси природи і єдність її з мистецтвом у ліричному вірші М. Вороного «Блакитна Панна».
34. Лірика Павла Тичини («О панно Інно», «Ви знаєте, як липа шелестить...», «Пам'яті тридцяти»).
35. Художній світ поета-неокласика Максима Рильського («Молось і вірю», «Вітер грає»).
36. Проблематика твору Миколи Зерова «Київ-традиція».
37. Богдан-Ігор Антонич. Аналіз поезії «Різдво».
38. Художня майстерність новели «Я (Романтика)» Миколи Хвильового.
39. Основні ідеї новели Ю. Яновського «Дитинство».
40. Тема України у творчості В. Сосюри («Любіть Україну»).
41. Розкриття характеру людини, яка підкорює місто в романі В. Підмогильного «Місто».
42. Григорій Тютюнник «Три зозулі з поклоном».
43. Євген Маланюк. Аналіз поезії «Стилет чи стилос».
44. Художнє відтворення проблем українізації в комедії «Мина Мазайло» Миколи Куліша.
45. Майстерність змалювання характерів у кіноповісті «Зачарована Десна» Олександра Довженка.
46. Проблематика, своєрідність композиції та персонажі кіноповісті «Україна в огні» Олександра Довженка.
47. Гумористичні засоби творення світу в творчості Остапа Вишні («Моя автобіографія», «Сом»).
48. Жанрове багатство лірики Андрія Малишка («Пісня про рушник»).
49. Проблематика твору «Залізний острів» Олесь Гончара.
50. Ліризм, художня майстерність поезій «Ти знаєш, що ти людини...», «Задивляюся у твої зіниці» Василя Симоненка.
51. Тематика, жанрове багатство поезій Ліни Костенко («Страшні слова, коли вони мовчать», «Українське альфреско»).
52. Історична основа, сюжет і композиція роману у віршах Ліни Костенко «Маруся Чурай».

53. Сюжетно-композиційна організація пригодницького роману «Тигролови» Івана Багряного.
54. Василь Стус як символ незламного духу. Проблема вибору «трагічного стоїцизму» в ліриці поета («О земле втрачена, явися!..», «Як добре те, що смерті не боюсь я»).
55. Історіософські картини в ліриці Василя Стуса («Як добре те, що смерті не боюсь я»).
56. Індивідуальна неповторність таланту Івана Драча. Новаторство в жанрі балади («Балада про соняшник»).
57. Постмодерна сучасна українська література: Література елітарна і масова.
58. Художня своєрідність поезії Євгена Маланюка «Стилет чи стилос»
59. Сучасні часописи та альманахи.
60. Сучасні літературні угруповання.

Критерії оцінювання

Результати співбесіди зі вступниками на навчання за освітнім ступенем бакалавра оцінюються як: «рекомендувати до зарахування» або «не рекомендувати до зарахування».

ЛІТЕРАТУРА

1. Авраменко О.М., Блажко М.Б. Українська мова та література: Довідник. Завдання в тестовій формі. І частина. – 2-ге видання, виправл. доповн. – К.: Грамота, 2014. – 560 с.
2. Доленко М. Т. Сучасна українська мова / М. Т. Доленко, І. І. Дацюк, А. Г. Кващук. – К. : Вища шк., 1987. – 352 с.
3. Історія української літератури ХХ століття: У 2 кн. Кн. 1: Підручник / За ред. В.Г. Дончика. – К.: Либідь, 1998. – 450 с.
4. Історія української літератури ХХ століття: У 2 кн. Кн. 2: Друга половина ХХ століття. Підручник / За ред. В.Г. Дончика. – К.: Либідь, 1998. – 456 с.
5. Лесин В. М., Пулинець О. С. Словник літературознавчих термінів. Вид. 3 / Лесин В. М., Пулинець О. С. – К.: Радянська школа, 1971. – 463 с.
6. Літературознавчий словник – довідник / За ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. – К.: ВЦ «Академія», 2006. – 752 С. (Nota Bene).
7. Срібний птах. Хрестоматія з української літератури для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. – Част. I / Упоряд. Г.ф. Семенюк, М.П. Ткачук, А.Б. Гуляк. – К.: Освіта, 2004. – 512 с.
8. Срібний птах. Хрестоматія з української літератури для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. – Част. II / Упоряд. Г.ф. Семенюк, М.П. Ткачук, А.Б. Гуляк. – К.: Освіта, 2004. – 576 с.
9. Сучасна українська літературна мова: Морфологія. Синтаксис: підручник / А. К. Мойсієнко, І. М. Арібжанова, В. В. Коломийцева та ін. – К. : Знання, 2010. – 374 с.
10. Сучасна українська літературна мова : підручник / М. Я. Плющ, С. П. Бевзенко, Н. Я. Грипас та ін.; за ред. М. Я. Плющ. – К. : Вища школа, 2003. – 430 с.
11. Сучасна українська літературна мова : підручник / О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко та ін.; за ред. О. Д. Пономарева. – К. : Либідь, 1997. – 400 с.
12. Українська література: Хрестоматія для підготовки до зовнішнього незалежного оцінювання / Упоряд. Та передм. О.М. Авраменка. – К.: Грамота, 2012. – 512 с.
13. Українська література: Підруч. для 9 класу загальноосвіт. навч. закл. / Олена Міщенко. – К.: Генеза, 2009. – 304 с.: іл.
14. Українська література: Підруч. для 9 класу загальноосвіт. навч. закл. / М.П. Ткачук, М.М. Сулима, В.Л. Смілянська, В.І. Сулима. – К.: Генеза, 2009. – 416 с.
15. Українська література: Підруч. для 10 класу загальноосвіт. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень) / Г.Ф. Семенюк, М.П. Ткачук, О.В. Слоньовська [та ін.]; за заг. ред. Г.Ф. Семенюка. – К.: Освіта, 2010. – 352 с.

16. Українська література: Підруч. для 11 класу загальноосвіт. навч. закл. (профільний рівень) / Г.Ф. Семенюк, М.П. Ткачук, О.В. Слоньовська [та ін.]; за заг. ред. Г.Ф. Семенюка. – К.: Освіта, 2011. – 528 с.

17. Українська література: Підруч. для 11 класу середніх загальноосвіт. навч. закл. (профільний рівень) / За заг. ред. Г.Ф. Семенюка. – К.: Освіта, 2002. – 512 с.

18. Українська мова: енциклопедія / [голова ред. кол. В. М. Русанівський]. – вид. 2-ге, випр. і доп. – К.: «Українська енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. – 824 с.

19. Український правопис / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Інститут української мови. – К.: Наукова думка, 2003. – 240 с.

20. Ющук І. П. Практикум з правопису української мови [Текст] / І. П. Ющук. – 4-е вид. – К.: Освіта, 2000. – 254 с.

21. Ющук І. П. Практичний довідник з української мови [Текст] / І. П. Ющук. – К.: Рідна мова, 1998. – 223 с.

22. Ющук І. П. Українська мова. 52 уроки грамотності. 2232 тести. Довідник для учнів 5-11 класів та абітурієнтів. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2012. – 240 с